

Återkomsten

Av SM7IUN, Björn Ekelund

I juni förra året, efter nära tjugofem års total radiotystnad, plockade jag fram min gamla FT-101ZD och en ärgad Fritzel FD4 trådantenn och kom tillbaka.

Så här i efterhand kan man nog säga att "planeterna stod i linje" för att det skulle ske. Hemmet var så automatiskt som jag ville ha det. Datorbyggena till barnen hade blivit mer sällan och ganska rättframma. Jag blev bjuden att gästföreläsa och fick en guidad dos nostalgi på platsen för min radiointensiva värnplik. Mitt nya jobb tog mig tillbaka in i radiotekniken igen. Uppmuntran från gamla vänner som Ingo SM5AJV och några till och, vilket kanske verkligen avgjorde, äldste sonens rum stod oanvänt och bara väntade på att användas till något.

30 m RG58 inköptes och FD4:an hängdes upp på det sen femton år uppsatta maströret på garageförrådet. Maströret som hittills bara varit hem åt sensorerna till min väderstation.

Med välriktade doser PRF 7-78 kontaktspray försvann allt skrapande och sprakande i min gamla transceiver och efter några dagars användning hade kondensatorerna åter formerats så både brum och chirp var borta från min CW-signal. Dock verkade polerna ha glidit isär på mitt fina 250 Hz CW-filter från Fox Tango Club men ett nytt hittades på eBay och jag var igång.

Avdammad FT-101ZD med två nyare förvärv ovanpå.

FD4 på garaget.

Telegrafin kom tillbaka

Jag var faktiskt lite orolig att telegrafin skulle ha fallit undan men efter bara några timmar var jag tillbaka i gamla hjulspår. Sändning går dock fortfarande inte som förr, det blir en hel del fel över 150-takt men har man passerat livets mitt får man kanske ha lite tålmod med motoriken.

De första månaderna var fulla av spännande upptäckter. Den första var

ju hur central en PC har blivit i shacket. Efter att ha lagt en rejäl slant på ett loggprogram som visade sig inte ha uppdaterats på årtal fastnade jag sen för DXLab-sviten av AA6YQ. Mer om det senare.

Till min stora förvåning, och i viss mån lättnad, lät telegrafitrafiken på kortvåg precis likadant som jag minns från åttiotalet. Det verkade faktiskt som om tiden stått still. Det var ungefär samma blandning av lomhörda busar och tålmodiga gentlemän. DX lyssnade upp i frekvens och utväxlingarna i testerna jag minns var desamma.

Nya modulationssätt

Men i den övre änden av telegrafidelarna lät det konstigt. Där hördes signaler som snarast förde tankarna till kalla krigets militära system. Men Google och Wikipedia berättade att G3PLX uppfunnit en RTTY-ersättare som hette PSK som hade betydligt bättre signal-brus-egenskaper då den var baserad på fasskiftsmodulation. Jag fann också att nobelpristagaren Joe Taylor utvecklat ett digitalt kommunikationsprotokoll kallat JT65 inspirerat av hans arbete med Voyager-satelliten. Eftersom alla de nya transmissionssätten är linjära och baserade på en programvara i en PC kunde jag till min stora glädje köra dem även med min 35 år gamla Yaesu, så jag provade igenom dem alla under några sommarkvällar (och nätter).

Efter att Ingo skickat mig ett skärmdokument från Reverse Beacon Network upptäckte jag även det och i samband med det hela DX Spot-nätverket. Makalöst fina hjälpmedel som för den konservativt lagde gränser till fusk. Kort därefter hittade jag även qrz.com, ARRLs Logbook of the World och eqsl.cc. Det hade verkligen hänt en hel del trots allt.

Starten 1977

Men jag tror vi börjar från början: I mina tonår, 1977, tog jag mitt C-certifikat. Jag hade redan som liten blivit allvarligt biten av radio. Jag var nog bara sex-sju år när jag med stort intresse störde grannens son Leif medan han byggde märkliga apparater av vikt aluminiumplåt och radiorör. (Det skulle sen dröja nästan femton år innan jag insåg att Leif var SM7CCP).

Min första station var en Star SR-700A mottagare (köpt av Sture SM7CHX) och en Hallicrafters HT-40 sändare som jag köpte begagnad, jag tror det var från Svebry eller kanske CAB Elektronik. I början var det mest trevande, kristallstyrd CW på 80- och 40-metersbanden, ett och annat lokalt AM-QSO på 10 meter, och så en massa snack via den lokala repeatern SK7REE på två meter förstås. Lagom till mitt B-cert, någon gång 1979, köpte jag en begagnad Ten-Tec Argonaut 509 och byggde en tvåelements Cubical Quad av aluminiumprofil och skidstavsrör från JOFA i Malung. Det gick ju tretton solfläckar på ett dussin på den tiden så när jag hade en VFO och kunde röra mig fritt på banden körde jag ju hela världen på 10, 15 och 20 m. (WARC-banderna fanns ju inte då.) Loggarna från den tiden är helt otroliga, sida upp och sida ned med stationer från andra världsdelar.

Det var en del DX man träffade på lite oftare och då de förstod att jag bara var en skolgrabb tog en del sig lite extra tid och det blev mer än bara ett snabbt RST och 73. Nu tror jag kanske inte jag i verkligheten var så speciell för dem, men för en grabb i övre tonåren var det stort och gav minnen jag burit med mig genom livet.

En sådan var CX4AAU, Lelio i Montevideo. Han var nog i femtioårsåldern och mycket hjälpsam och trevlig. Vi brukade träffas på 10 m SSB och pratade om allt möjligt, hur det gick i skolan, om hur det var i Sverige och Uruguay och såklart vår i Sydamerika ganska välkände statsminister. Men när jag ryckte in i lumpen 1980 och sen flyttade till Lund för studier så fick de avklingande solfläckarna och sämre antenner våra kontakter att falla i glömska. Hur som helst var hans QSL-kort med rätt tryck mig lite extra kärt.

QSL-kortsjakten och sökningen efter gamla kontakter

Snabbspolning fram till sommaren förra året. När jag fått igång min gamla transceiver och hängt upp min antenn letade jag såklart efter min QSL-samling. När jag lade radion åt sidan i början på 1990-talet hade jag kort från uppemot 200 länder men eftersom man var tvungen att skicka dem med rekommenderad post till ARRL i Newington, Connecticut, blev det aldrig av att ansöka om något DXCC. Efter en veckas allt mer desperat rotande i kartonger på vinden och i garderober konstaterar jag att korten nog tyvärr försvann vid flytten till Bjärred för 17 år sen. Vi gjorde misstaget att använda några flyttlådor till förbrukad bubbelplast och silkepapper som flyttfirman fick tillbaka och det var nog där det gick snett.

Skam den som ger sig. Jag har ju trots allt loggarna kvar. Så jag går igenom dem och väljer ut några dussin anropssignaler med högt affektionsvärde och börjar leta på qrz.com, hamqth.com och andra ställen. En del står med adress och allt, en del står som SK och andra finns inte alls.

Lelio finns faktiskt på qrz.com men hans listning saknar datum och är märkt "unmanaged" så den är uppenbarligen nedladdad från något register. Men jag chansar iallafall och skickar ett kort med SASE till adressen. En månad senare kommer kortet tillbaka via PTS med "adressaten okänd". Men, som sagt, skam den som ger sig. Ut på internet och till slut hittar jag ett inlägg på Twitter från 2010 av en Alejandro Revilla som nämner Lelios anropssignal. I Alejandro's twitterprofil finns faktiskt en uruguayansk anropssignal och jag hittar både honom och hans mailadress på qrz.com.

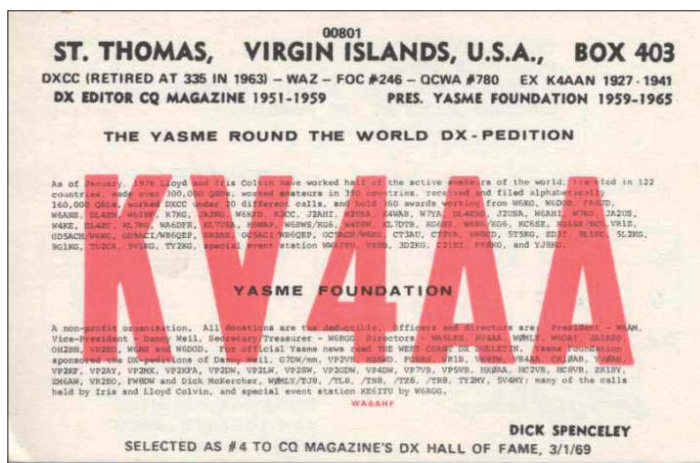
Mitt korta mail om att jag förlorat alla mina kort och söker kontakt med Lelio för ett nytt besvaras med en hel A4-sida om vilken samhällets stöttelelare Lelio är i Montevideo (fast hans vänner kallar honom "London"). Han har inspirerat en hel stadsdels unga att utbilda sig och hålla sig bort från dumheter. Bland annat Alejandro själv som blev så biten att han sålde sin rostiga Fiat 600 för att kunna köpa en Commodore 64 och lära sig programmera, vilket sen blev en livslång karriär. Han lovar såklart att ta kontakt med Lelio och se om han har några gamla kort kvar.

Lelio bor inte längre kvar i sitt stora hus med en TH6DXX på en trettiometers mast utan i en lägenhet och har lagt radion åt sidan sen många år, men vänskapsbanden finns kvar och han är en välsedd besökare på radioklubben i Montevideo.

Dagen efter kommer en kontaktförfrågan på yrkesnätverket LinkedIn från Alejandro. Någon timma efter att jag klickat "accept" kommer ett nytt långt mail. Alejandro har sett hur många kontakter vi har gemensamt(!) bland annat en Peter Neubauer från Malmö, en av grundarna till uppstartsbolagen Neo4J och Mapillary och som jag känner väl. Det visar sig att de jobbat tillsammans på ett stort öppen-källkodsprojekt (www.jpos.org) men att de tappat kontakten med varandra sen några år tillbaka.

Så jag ringer Peter och berättar den långa historien om Lelio och han blir såklart fascinerad. Vi diskuterar en bra dag för att träffas över en lunch och prata mer och när jag börjar berätta lite mer om mina kontakter med andra världsdelar och vad amatörradio egentligen är, avbryter han mig och säger "ja ja jag vet, min bror hade amatörradiocertifikat och var mycket aktiv när vi bodde i Östtyskland". Peters bror är något yngre än mig men tajmingen stämmer så nu blir nästa steg att se om vi finns i varandras loggböcker. Tänk vad liten radiovärlden är ändå.

Ett annat kort som betydde mycket för mig var från Dick KV4AA. Jag minns fortfarande hans drivna stil på telegrafi och han återfinns väldigt många gånger i min logg från sent sjuttioital, oftast på 20 m. Jag minns också hur man ibland kunde höra honom på ett i övrigt nästan helt tomt band. Vid våra första kontakter fick jag bara en kort signalrapport och namn men vid något tillfälle blev det lite mer och när han förstått att jag bara var en "high school teenager" tog han sig tid att prata lite mer. Han gav mig tips om pågående dxpeditioner och vid några tillfällen slog han i callboken åt mig. Detta var ungefär samtidigt som jag förstått vilken

kändis han var och jag kände mig förstås enormt hedrad av detta.

Det tog tyvärr bara några minuter att googla fram att Dick gick bort redan något år efter vår sista kontakt 1981. Men jag tänkte att arvet efter en sådan legendar nog måste förvaltas av någon så jag mailar Phil K9ZK som står som administratör för KV4AA på qrz.com. Det visar sig dock att signalen KV4AA numera tillhör en repeaterklubb i Geneseo, Illinois, och att det enda de har gemensamt med Dick är namnet på klubben – Spenceley of St. Thomas Group. (Dick hette ju Spenceley och bodde i St. Thomas.) Så nästa steg är att ta kontakt med Chuck K6PBT som enligt anteckningarna i min logg var Dicks QSL manager. Chuck berättar att när Dick gick bort så lämnade han alla loggar och kort till en annan Charles, W6BSY, som jag tyvärr snabbt konstaterade var SK. När Chuck fick reda på det gav han mig tipset att prata med YASME foundation som han tror kanske fått överta Dicks gamla loggar. Så innan jag ger upp helt och hållet mailar jag Kip W6SZN på YASME foundation. Kip berättar att mitt mail kom väldigt lägligt eftersom han senare i vår skall besöka Danny K7SS i Seattle för att gå igenom kvarlåtenskapen efter W6BSY och där finns även Dicks loggar och med all säkerhet kort. Kip erbjuder sig att kolla igenom dem och fylla i ett QSL till mig om mina QSO-data stämmer med Dicks logg. Snacka om ham spirit...

Ytterligare ett kort som var mig extra kärt var från "Nosey" KH6IJ. Vi hade många kontakter under 78 och 79 men efter vårt QSO den 25:e februari 1979 hörde jag honom aldrig igen. Trots att han var en eftersökt signal hade han alltid tålmod med min i början ganska knackiga telegrafi. För mig var det en väldigt stor upplevelse att få kontakt med honom, dels för att det var så långt bort (nästan 1200 mil!) men också för att han var fysikprofessor (!) och hade sådant tålmod med en nybörjare som mig. Nose var väldigt intresserad av det svenska skolsystemet men jag minns också att jag vid en de första lite längre kontakterna fick förklara att Sverige faktiskt inte var en del av Sovjetunionen.

[Qrz.com](http://qrz.com) låter mig veta att KH6IJ numera tillhör en Frances McKenney vilket ju var ett dåligt tecken, men med Googles hjälp kunde jag snabbt konstatera att Frances är Noses dotter och att orsaken till att kon-

takterna upphörde var att Nose fick en stroke i mars 1979. Nose gick senare bort 1994 och sörjdes av hela amatörradiosamhället på Hawaii (det finns flera fina dödsrunor att läsa om honom på nätet) så jag har nu skickat mitt kort och ett SASE till Frances och håller tummarna.

En annan signal som jag särskilt minns och som återfinns ganska många gånger i loggen var 9J2BO, Brian i Lusaka (fast han bodde då en tid i Kitwe). Hans mailadress finns på qrz.com så jag skickar honom några rader och berättar att jag förlorat min QSL-samling och undrar om han kan ombekräfta några av våra kontakter från sent sjuttital.

Jag får ett trevligt svar där han berättar att han tyvärr bara har loggar från 1984 och framåt. Loggarna före 1980 gick förlorade under en flytt när ett skyfall dränkte hela hans bohag då det fraktades på öppna lastbilar. Loggarna mellan 1981 och 1984 försvann sen när hans QSL-manager från den tiden gick bort. Inte så mycket att göra åt och jag gör en markering i min logg. Men knappa tre veckor senare hittar vi varandra på 20 m och han har såklart mitt mail i färskt minne och det blev ett trevligt QSO, nästan 38 år efter vårt förra. Sen dess har vi haft kontakt på både 15 och 17 m också, och hans kort pryder åter sin plats.

CQ ZONE 36 ZAMBIA, AFRICA ITU ZONE 53

9J2BO

CONFIRMING QSO WITH	DATE			UTC	MHZ	RST	2-WAY
	DAY	MONTH	YEAR				
SM7IUN	10	01	17	1510	14	559	CW

BRIAN OTTER
P.O. BOX 34554
LUSAKA, ZAMBIA
AFRICA

QSL MANAGER
G3TEV
TNX QSL

Datorn i shacket och med den nygamla kontakter

Åter till DXLab-sviten. Med Logbook of the World, DX cluster, digitala moder och annat är ju en dator ett näst intill nödvändigt hjälpmedel i shacket och efter en del letande fastnade jag för det ganska omfattande programpaketet DXLab av Dave Bernstein, AA6YQ. Dave har en mail-reflektor för support och diskussioner som är väldigt aktiv och han deltar personligen i det mesta som händer där.

Efter att ha hittat några "defects" (som Dave envisas med kalla dem) och hjälpt till att felsöka och rätta några andra frågor han om jag är "i branschen" vilket jag bekräftar. Någon dag senare får jag en kontaktförfrågan på LinkedIn som jag såklart accepterar. När jag kikar på hans profil ser jag att han var produktutvecklingschef på Rational Software på nittiotalet vilket ringer en klocka. På nittiotalet köpte Rational företaget Objectory från min arbetsgivare Ericsson och i samband med den affären gjordes påtryckningar "uppifrån" att börja använda deras programvara Rational ROSE även för mobiltelefonutveckling. Som utvecklingschef för just sådana besökte jag därför Rational's kontor i Silicon Valley några gånger. (Dock blev det aldrig någon affär.) Jag berättar det för Dave som bekräftar att han var väldigt inblandad i diskussionerna med Ericsson och att vi "guaranteed" har träffats då. Så nu har jag en stående inbjudan till lunch av Dave. Dock i Boston, vilket man ju kanske inte passerar så ofta. Men en liten värld, som sagt.

Men det slutar faktiskt inte där, det finns ytterligare en lång rad roliga sammanträffanden och oväntade vändningar från min QSL-arkeologi, som till exempel när Harald DK3GI visade sig ha tre olika anropssignaler, eller Baldur DJ6SI hittade ett gammalt kort från Juan de Nova, men de spar jag till ett senare nummer av QTC.

Även i vardagen dyker det upp överraskningar, som när min kollega sen femton år Stefan visar sig vara SM7DBV, eller när jag öppnar ett reklammail från ICOM på min dator på jobbet och kollegan Mats lutar sig fram och viskar "jag har en 7600" och visar sig vara SM3LGO. Eller när jag är på besök i Göteborg och kollegan Pers mobiltelefon ger ifrån sig ett CQ på telegrafi som ringsignal och visar sig vara SM6ETH. Eller när jag upptäcker att Mikael, som äger det lokala taxibolaget där jag bor, faktiskt är SA7BKX. Listan blir längre för varje vecka som går.

Som "nygammal" kan man bara fascineras av hur liten radiovärlden trots allt är och vilket fint kamratskap som finns inom hobbyn. Under mitt letande efter gamla QSL har jag mött massor med generositet och vänlighet, verklig ham spirit. Det känns fantastiskt bra att återknyta kontakten med både gamla och nya själsfränder och jag är verkligen glad att jag tog steget tillbaka in i vår fina hobby.

Björn SM7IUN